

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ: ТВОРЧІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої
дистанційної конференції

23 жовтня 2020 р.

50
НАККІМ

Київ – 2020

УДК 7.01:008

K90

Рекомендовано до друку Вченою радою НАКККіМ
протокол №4 від 27 жовтня 2020 р.

K90 Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: Матеріали Чотирнадцятої Міжнарод. наук.-творчої дистанц. конф., Київ, 23 жовтня 2020 р. Київ: НАКККіМ, 2020. 224 с. URL: <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>

Збірник містить матеріали Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої дистанційної конференції, проведеної 23 жовтня 2020 року кафедрою академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. До збірника увійшли наукові повідомлення та тези доповідей широкої культурно-мистецької й освітньої тематики.

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор НАКККіМ, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН Вищої освіти України (*голова редколегії*); **Кулиняк М. А.** – директор Інституту сучасного мистецтва НАКККіМ, кандидат мистецтвознавства (*заст. голови редколегії*); **Бобул І. В.** – завідувач кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури НАКККіМ, кандидат мистецтвознавства, доцент, Народний артист України; **Бєлявіна Н. Д.** – професор НАКККіМ, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України (*відповідальна за випуск*); **Зосім О. Л.** – доцент НАКККіМ, доктор мистецтвознавства, доцент (*відповідальна за випуск*); **Козлін В. Й.** – професор НАКККіМ, доктор мистецтвознавства, професор.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за вірне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

УДК 7.01:008

© Національна академія
керівних кадрів культури і
мистецтв, 2020
© Автори, 2020

ПЕРФОРМАТИВНА ХОРОВА МУЗИКА У ФУНКЦІОНАЛЬНІЙ ТРІАДІ «АВТОР – ДИРИГЕНТ-ІНТЕРПРЕТАТОР – ГЛЯДАЧ»

В історії української культури є явища, які настільки органічно відсвічують прогрес цивілізації, що практично не можуть мислитись по-іншому. Вони перетворюються у відповідності до модифікацій суспільства й опосередковано демонструють його явні та приховані квінтесенції. До таких явищ у музичному мистецтві належить хорова творчість і виконавство, що протягом багатьох віків були своєрідним осередком національного музично-громадського життя.

Головною передумовою перформативності хорової музики представляється її виконавська природа, яка передбачає візуальний ряд, видовищну оформленість, існуючу в історичних джерелах жанрової форми і в широкому її значенні. У цьому контексті духовно-особове спілкування між художником (композитор і виконавець) й аудиторією (слухач-глядач) – завершальна мета, до якої варто прагнути диригенту-інтерпретатору. Може також діяти й інша тріада – «музикант – твір – слухач», в якій «твір – середній член тріади – виступає не тільки як автономний матеріальний об'єкт, але й як відсунута в часі від процесу створення або навіть синхронна йому система зовнішнього розкриття внутрішнього стану музиканта, як засіб об'єктивації не тільки реальних, а й уявлених психологічних модусів» [1, с. 241]. Для концертно-хорового твору на цьому рівні чільним є той зміст, який обов'язково відображено у фактурі. Стрижневим моментом буде спірання на індивідуально-стильові трактування хорових композицій як репрезентантах конкретної звукової тканини.

Для виявлення існування властивостей жанрової хорової побудови на змістовному рівні визначальним є образно-емоційне прояснення змісту конкретного твору, його жанрових і стильових рис, мови та техніки в системі хорового інтонування. Це здійснюється як самим композитором (задум і його реалізація в тексті), так і виконавцем (ретрансляція-інтерпретація твору), а також слухачем (сприйняття-інтерпретація твору).

Звернення диригента-інтерпретатора до явища хорової видовищності дозволяє виявити спорідненість театру та хору, визначити новий характер сучасної хорової творчості як способу життя, виявити академічні та неакадемічні театралізовані форми твору, які впливають на долю сучасного хорового прочитання. Тут можливі репрезентативні варіанти, які залежать від композиторської програми – тема, ідея, мова, засоби хорового письма та виконавської реалізації – власний стиль диригента і хору, яким він керує. Характер кінцевого співвідношення виконавського результату й авторського задуму можна охарактеризувати за ознаками взаємодії, за функціями експлікації

або зображення, за першістю рівноправності музики – тексту, пластики – музиці та зворотно.

Формування диригентсько-інтерпретаційної версії хорового твору можливе тільки на основі художньої комунікації автора, диригента-інтерпретатора й глядача. Цікавим для сучасного одержувача реляції є досвід зіткнення з іншими видами мистецтва – театром, кіно, пластикою, поезією, танцем, багатоманітними технічними досягненнями.

У тріаді – особа творця, що з'єднуються з особистими особливостями виконавця та глядацькою аудиторією з їх духовно-практичним досвідом, умінням побачити й почути щось своє у репрезентованій версії – постає своєрідний терен, що включає процеси, творчість, інтерпретацію сприйняття. Глядачеві завжди залишається свобода для розшифрування, творчих транскрипцій, пошуку нових позицій заради розуміння недомовленого. А найголовніше – у нього має виникати бажання знаходитись у світі музики заради отримання вищої насолоди від почутого та побаченого.

В цілому ж у системі «автор – інтерпретатор» потенційно зберігається амбівалентність – функція одного з них може переважати або частково заміщувати функцію іншого. Однозначним є тільки один критерій – забезпечення максимального художнього впливу на глядача. Звертаючись до твору й інтерпретуючи його, диригент, артисти хору дозволяють йому зберегти місце в системі художніх цінностей суспільства.

Список використаних джерел

1. Назайкинський Е. Логика музыкальної композиції. Москва: Музыка, 1982. 319 с.

ЗМІСТ

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ПРОСТІР: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ

Афоніна Олена Сталівна Сучасні розвідки молодих дослідників з проблем українського балету і народного танцю	3
Бардік Марина Афанасіївна Розписи Великої Успенської церкви Києво-Печерської лаври в художньому житті Києва на межі ХІХ–ХХ століть	5
Белявіна Наталія Дмитрівна Українські музиканти в Польській королівській придворній капелі	7
Белявін Володимир Федорович Розвиток поняття тембр як музично-акустичної характеристики звуку	11
Брайченко Тетяна Федосіївна Зміст і спрямованість навчального процесу студентів-вокалістів на формування професійних компетентностей	13
Бобул Іван Васильович Традиційна українська естрада в сучасному культурному просторі.....	15
Грищенко Валентина Іванівна Корпоративна пошта як інструмент формування корпоративного інформаційного середовища.....	17
Дьяченко Володимир Валерійович Тембральні ознаки музичного стилю у фонокомпозиції: перші пошуки та експерименти.....	19
Зосім Ольга Леонідівна Екуменічний вимір музичної творчості вокальної формації «Nagra Dei»	21
Кириленко Яна Олексіївна Перформативна хорова музика у функціональній тріаді «автор – диригент-інтерпретатор – глядач»	23
Козлін Валерій Йосипович Візуалізація дихання вокаліста	25